

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» **Категорії «Б»**, наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф., Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0.](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján „B” kategóriájú folyóiratnak minősül, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – **dr. Makarovics Viktória**, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – **dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma

KB 25089-15029P 2021. november 8.

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьне Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перекуда Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянова Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшє Карпаті Д., Оросне Ілчїк Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскорїх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harcsenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

2. FEJEZET. PÉNZ- ÉS BANKÜGY

Zsuravlyova I. Pénzügyi menedzsment a jelenkori dimenzióban	188
Bálintová M. A zöld bankmarketing és a bankhűség kapcsolatának vizsgálata Szlovák ügyfelek esetében	205
Bohrinceva L., Bondaruk O., Klyucska O. A biztosítási piac pénzügyi biztonsága: elméleti megközelítés	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Csődelőrejelző modellek alkalmazhatósága a nyugat-magyarországi élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban	227
Daudova G., Hrinýkó A. A digitalizációs folyamatok evolúciója az ukrajnai helyi önkormányzatok pénzügyi szerveinek tevékenységében	240
Zsiblej I., Lajcsuk S., Poliscsuk I. Társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációk bibliográfiai elemzése a Web of Science platform adatai alapján	253
Zajicskó I. Ukrajna monetáris és hitelpolitikájának sajátosságai és irányai a hadiállapot idejében	264
Orjekhova K., Golovkó O. A gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztása	277
Tatarinceva J., Jurjeva I., Nazarova T. A társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható digitális marketing fejlődésének hatása az üzleti folyamatok pénzügyi komponensére a digitális gazdaság körülményei között	293
Siskina O. A fintech innovációk hatása a globális valutapiacokra	307
Jarosevics N. A helyi költségvetések pénzügyi decentralizációjának szintje Ukrajnában	321

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvű vizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmiskó J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZÍÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-540-551

УДК 657.6 (075.8): 336.717.6

Оксана САРАХМАН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри облікових технологій та оподаткування,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8793-592X

Руслана ШУРПЕНКОВА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри облікових технологій та оподаткування,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8825-2389

Тетяна КАЛАЙТАН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри історії України, економічної теорії та туризму,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького,
м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0003-4774-4990

Scopus Author ID: 57215435297

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВ

***Анотація.** Наслідки військового вторгнення росії на територію України охопила всі сфери життя та суттєво вплинули і на роботу банківських установ. Ситуація розвивається швидко та іноді непередбачувано – керівництву банку необхідно постійно оцінювати вплив ситуації на діяльність банку для подальшого складання достовірної фінансової звітності та прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень. За цих умов, ця відповідальність стосується як укладачів звітності, так і незалежного аудиту, проведення якого дозволяє забезпечити вищий рівень прозорості та достовірності фінансової звітності банку. Метою незалежного аудиту фінансової звітності є надання правильної та достовірної інформації про стан установи банку, на основі якої в майбутньому будуть прийматися важливі рішення, а результати аудиту дозволяють: визначити поточний фінансовий стан банку, визначити зміни в стані та фактори, що до них призвели; прогнозувати основні тенденції майбутнього розвитку; виявити недоліки в роботі бухгалтерії та фінансової служби; розуміти, як ефективно використовуються ресурси банку; оптимізувати фінансову діяльність банку тощо.*

Слід зазначити, що дослідження незалежного аудиту фінансової звітності з плином часу потребує ширшої інформації щодо його ролі, яку виконує незалежний аудитор, тому це питання проковує все більшого та глибшого наукового дослідження. Метою статті є обґрунтування ролі незалежного аудиту фінансової звітності банківських установ. У статті проаналізовано та систематизовано законодавчі вимоги та рекомендації Національного банку України, щодо проведення аудиторської перевірки фінансової звітності банків України, критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської фірми для перевірки фінансової звітності. Описано

яку відповідальність несуть незалежні аудиторі та працівники банку при проведенні перевірки фінансової звітності. Наведено типові спотворення поданої звітності для перевірки. Проаналізовано висловлювання незалежної думки аудиторів, щодо фінансової звітності АТ «Таскомбанк», «РВС банк» і «Дойче Банк ДБУ». Обґрунтовано, що незалежний аудит фінансової звітності є ключовим аспектом аудиторської перевірки банку, а раціональне та ефективне розв'язання порушених проблемних питань під час аудиту, дасть змогу значно розширити сферу дії аудиту в бік прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень банку.

Ключові слова: незалежний аудит, фінансова звітність, Національний Банк України, банк, критерії, аудиторський звіт.

JEL Classification: G 21, E 58, K 10, N 40, D 81

Absztrakt. Az Ukrajna elleni orosz katonai invázió következményei az élet minden területét érintették, és jelentős hatással voltak a bankintézetek működésére. A helyzet gyorsan és olykor kiszámíthatatlanul alakul és a bank vezetésének folyamatosan értékelnie kell a helyzet bank működésére gyakorolt hatását, hogy továbbra is megbízható pénzügyi kimutatásokat készíthessen, valamint helyes és időszerű vezetői döntéseket hozhasson. Ilyen körülmények között ez a felelősség mind a pénzügyi kimutatások készítőire, mind a független könyvvizsgálatra vonatkozik, ami hozzájárul a bank pénzügyi kimutatásainak magasabb szintű átláthatóságához és megbízhatóságához. A pénzügyi kimutatások független könyvvizsgálatának célja, hogy helyes és megbízható információkat szolgáltatasson a bank intézményének állapotáról, amelyek alapján a jövőben fontos döntéseket hoznak, és az könyvvizsgálat eredményei lehetővé teszik, hogy: meghatározzuk a bank jelenlegi pénzügyi helyzetét, azonosítsuk az államban bekövetkezett változásokat és az azokat előidéző tényezőket; előrejelezzük a jövőbeli fejlődés fő tendenciáit; azonosítsuk a számviteli és pénzügyi szolgáltatások munkájában tapasztalható hiányosságokat; megértsük, hogy a bank erőforrásait milyen hatékonyan használják fel; optimalizáljuk a bank pénzügyi tevékenységét stb. Meg kell jegyezni, hogy a pénzügyi kimutatások független könyvvizsgálatának tanulmányozása az idők folyamán több információt igényel a független könyvvizsgáló által betöltött szerepéről, így ez a kérdés egyre több tudományos kutatást vált ki. A cikk célja, hogy alátámassza a bankok pénzügyi kimutatásainak független könyvvizsgálati szerepét. A cikk elemzi és rendszerezi az Ukrán Nemzeti Bank jogi követelményeit és ajánlásait az ukrán bankok pénzügyi kimutatásainak könyvvizsgálatára vonatkozóan, a bank által a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára megbízott könyvvizsgáló cég kiválasztásakor meghatározott kritériumokat. A cikk ismerteti a független könyvvizsgálók és a banki alkalmazottak felelősségét a pénzügyi kimutatások ellenőrzése során. Bemutatásra kerültek az ellenőrzésre benyújtott tipikus hibákkal telített pénzügyi kimutatások. A szerző elemzi a JSC TASKOMBANK, az RVS Bank és a Deutsche Bank DBU pénzügyi kimutatásairól szóló független könyvvizsgálói véleményeket. Meg lett indokolva, hogy a pénzügyi kimutatások független könyvvizsgálata a bankok ellenőrzésének kulcsfontosságú szempontja, és az ellenőrzés során felmerült problémás kérdések racionális és hatékony megoldása jelentősen kiterjeszti az ellenőrzés hatókörét a gazdaságilag megalapozott vezetői döntések meghozatala felé.

Kulcsszavak: független könyvvizsgálat, pénzügyi beszámoló, Ukrán Nemzeti Bank, bank, kritériumok, könyvvizsgálói jelentés.

Abstract. The consequences of Russia's military invasion of Ukraine have affected all spheres of life and have had a significant impact on the work of banking institutions. The situation is developing rapidly and sometimes unpredictably - the bank's management needs to constantly assess the impact of the situation on the bank's activities in order to further prepare reliable financial statements and make correct and timely management decisions. Under these conditions, this responsibility applies to both the preparers of the financial statements and the independent audit, which helps to ensure a higher level of transparency and reliability of the bank's financial statements. The purpose of the independent audit of financial statements is to provide correct and reliable information about the state of the bank's institution, on the basis of which important decisions will be made in the future, and the audit results

allow: to determine the current financial condition of the bank, to identify changes in the condition and the factors that led to them; to predict the main trends of future development; to identify shortcomings in the work of the accounting and financial services; to understand how effectively the bank's resources are used; to optimize the bank's financial activities, etc. It should be noted that the study of the independent audit of financial statements over time requires more information about its role performed by the independent auditor, so this issue provokes more and more scientific research. The purpose of the article is to substantiate the role of the independent audit of financial statements of banking institutions. The article analyzes and systematizes the legislative requirements and recommendations of the National Bank of Ukraine regarding the audit of financial statements of Ukrainian banks, the criteria set by the bank when choosing an audit firm to audit financial statements. The author describes the responsibilities of independent auditors and bank employees when auditing financial statements. Typical misrepresentations of the financial statements submitted for audit are presented. The author analyzes the independent auditors' opinions on the financial statements of JSC Tascombank, RVS Bank and Deutsche Bank DBU. It is substantiated that an independent audit of financial statements is a key aspect of a bank's audit, and a rational and effective solution to the problematic issues raised during the audit will significantly expand the scope of the audit towards making economically sound management decisions of the bank.

Keywords: independent audit, financial statements, National Bank of Ukraine, bank, criteria, audit report

Постановка проблеми. Сьогодні перед українськими банками, як правило, стоять два основних завдання – збільшення вартості активів банків та підвищення рівня їх ліквідності.

З огляду на це, кожна банківська установа готує стратегію розвитку і визначає завдання управління. Про ефективність їх виконання свідчать фінансові звіти, які надходять до вищого органу управління банку за підсумками відповідного періоду. Однак вони можуть містити приховані проблеми, які, якщо їх не помітити вчасно, а також можуть спричинити негативний вплив на подальший розвиток банку.

Згідно з Міжнародними стандартами аудиту (Далі – МСА), незалежний аудитор повинен спланувати та провести аудит фінансової звітності, щоб отримати розумну впевненість у тому, що фінансова звітність банку не містить суттєвих викривлень. Термін, згідно МСА, «достатня впевненість» передбачає певний ризик значних грошових розбіжностей, які можуть залишитися непоміченими; також передбачається, що аудитор не може забезпечити абсолютну впевненість щодо точності та повноти фінансової звітності. Аудит передбачає вибіркочку перевірку цифр і пояснень у фінансовій звітності.

Умови МСА вимагають планування аудиту таким чином, щоб забезпечити розумну ймовірність виявлення помилок і невідповідностей, які можуть суттєво вплинути на фінансову звітність. Однак, оскільки аудитор не буде перевіряти всю діяльність банку протягом року, проведений аудит не може забезпечити повної впевненості в тому, що помилки та невідповідності, в тому числі шахрайство, будуть виявлені.

З метою забезпечення надійного та стабільного функціонування банківської системи Національний банк України (далі - НБУ) встановив такий порядок

складання та подання фінансової звітності банків України в умовах воєнного стану:

- *по-перше*, банки, які не завершили роботу за 2021 рік зі складання річної фінансової звітності та консолідованої річної звітності, пов'язана з введенням воєнного стану, повинні продовжувати цю роботу після припинення або скасування воєнного стану;

- *по-друге*, за можливості банки подають та публікують на своєму сайті річну фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком та надають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в уніфікованому електронному форматі до центру збору фінансової звітності, оперативне управління яким здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

- *по-третє*, НБУ не застосовує санкцій до банків за порушення строків подання річної фінансової звітності та консолідованої річної фінансової звітності разом з аудиторським висновком за 2021 рік, а також проміжної фінансової звітності за 1 квартал та консолідованої проміжної фінансової звітності у 2022 році на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців з дня його припинення чи скасування [1].

Метою незалежного аудиту фінансової звітності є надання правильної та достовірної інформації про стан установи банку, на основі якої в майбутньому будуть прийматися важливі рішення, а результати аудиту дозволяють: визначити поточний фінансовий стан банку, визначити зміни в стані та фактори, що до них призвели; прогнозувати основні тенденції майбутнього розвитку; виявити недоліки в роботі бухгалтерії та фінансової служби; розуміти, як ефективно використовуються ресурси банку; оптимізувати фінансову діяльність банку, податкову систему тощо.

Таким чином, з метою вирішення важливих рішень під час аудиту фінансової звітності в цій статті наводиться загальна оцінка та важливість незалежного аудиту фінансової звітності банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання незалежного аудиту фінансової звітності знайшли відображення в роботах таких авторів, як: В. Рудницький, Н. Дорош, Б. Усач, І. Бридун, Г. Білокін, І. Белова, З. Урусова, А. Кириченко, О. Кіреєв, З. Карасьова, Н. Литвин, Л. Шевченко, Н. Петренко, Н. Федоренко, Н. Радіонова, Ю. Нечипорук, Н. Побережна, Н. Погореленко, В. Невідомий, О. Мельниченко, С. Лобозинська, А. Сирота, О. Сидоренко, Л. Сердюк, Н. Сиротенко, Ю. Слободяник, О. Музика-Стефанчук. Дослідження незалежного аудиту фінансової звітності з плином часу потребує ширшої інформації щодо його ролі, яку виконує незалежний аудитор, тому це питання провокує все більшого та глибокого наукового дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування ролі незалежного аудиту фінансової звітності банківських установ, а завдання: аналіз та систематизація законодавчих вимог та рекомендацій НБУ, щодо проведення аудиторської перевірки фінансової звітності банків України; критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської фірми для перевірки фінансової

звітності; відповідальність незалежних аудиторів і банку при проведенні перевірки фінансової звітності; опис типових спотворень поданої звітності для перевірки; аналіз висловлювань незалежної думки аудиторів, щодо фінансової звітності АТ «Таскомбанк», «РВС банк» і «Дойче Банк ДБУ»; обґрунтувати, що незалежний аудит фінансової звітності є ключовим аспектом аудиторської перевірки банку, а раціональне та ефективне розв'язання порушених проблемних питань дасть змогу значно розширити сферу дії аудиту в бік прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудиторська перевірка фінансової звітності банківських установ проводиться відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2], Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [3], а також з врахуванням вимог та рекомендацій НБУ щодо проведення аудиторських перевірок банків України. Зазначені документи вимагають від аудиторів дотримання етичних вимог, а також планування й виконання аудиторської перевірки для отримання достатньої впевненості, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень.

Аудит фінансової звітності банку базується на звіті про фінансовий стан, звіті про прибуток або збиток та інший сукупний дохід, звіті про зміни у власному капіталі та звіті про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

З 01 січня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні» від 20 вересня 2022 року № 2597-IX [4], яким внесено зміни до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2].

Відповідно до Закону [4], держателем та адміністратором Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності з 01 січня 2023 року є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Даний орган забезпечує створення, функціонування та ведення Реєстру, а також здійснює його адміністрування.

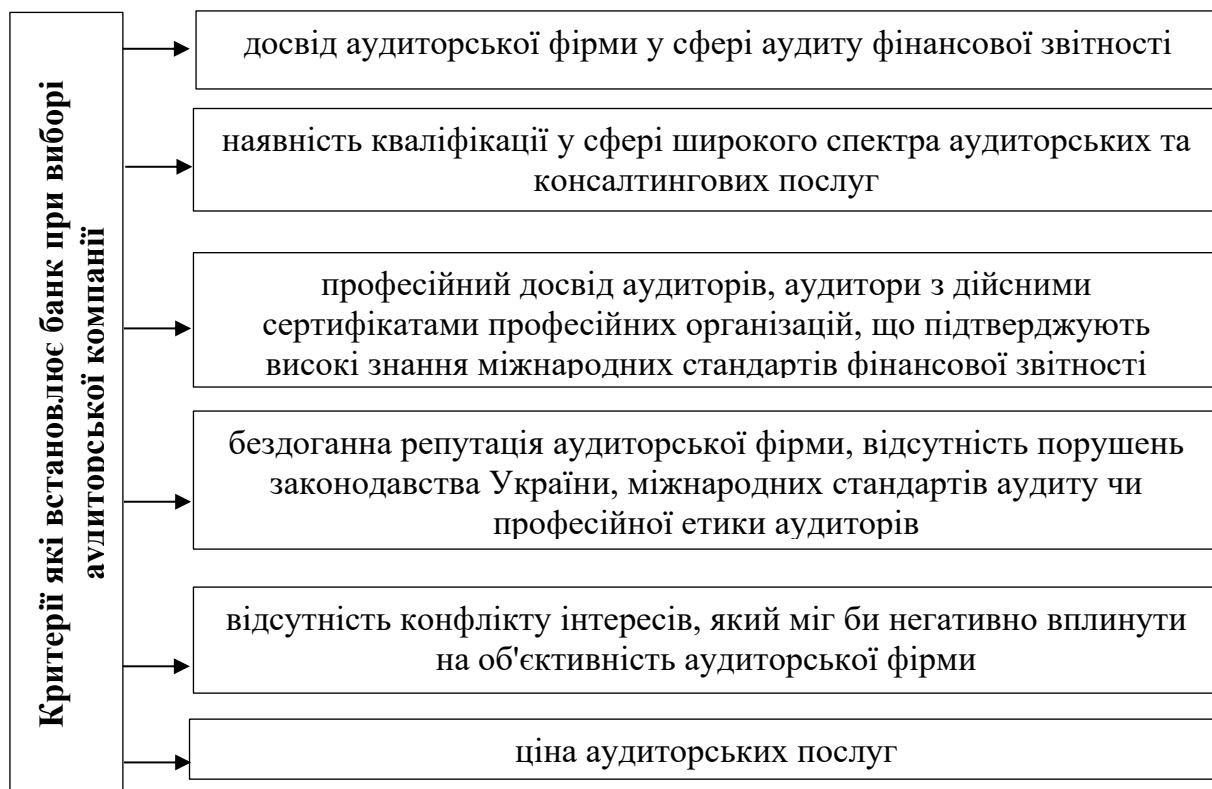
Реєстр містить такі розділи: 1) аудитори; суб'єкти аудиторської діяльності; 2) суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності; 3) суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес [5].

З метою актуалізації інформації про суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності та суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що служать суспільним інтересам, на офіційному вебсайті служби органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, у підрозділі «Реєстр» розділ «Корисна інформація» оприлюднено перелік суб'єктів аудиторської діяльності, які пройшли контроль якості у 2023 році: «Адво - Аудит», «Аудиторська фірма Капітал Аудит», «Емерджекс

Аутсорсінг», «Аудиторська фірма Мор Стівенс», «Рассел Бедфорд Ерсіджі», «КиївАудит», «Грант Торнтон Легіс», «Аудиторська фірма Тео Аудит», «Гарант-Аудит», «Гарант - Аудит», «Бейкер Тіллі», «Нексія ДК Аудит», Приватна аудиторська фірма «Аудитсервіс», «РСМ Україна», «Крестон Україна», «ПКФ Україна», «Аудиторська компанія «Кроу Україна», «Кроу Ерфольг», «Аудит-Сервіс Інк», «Варіанта», Аудиторська консалтингова фірма «Бізнес Партнери», «Аудиторська Фірма «Аудитор - Консультант - Юрист», «Джі Пі Ей Україна» [6].

Вибір аудиторської компанії для здійснення аудиту фінансової звітності банку проводиться на щорічній основі. Відбір незалежного аудитора здійснюється відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору суб'єкта аудиторської діяльності. До конкурсного відбору запрошуються аудиторські компанії, які відповідають вимогам Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2], мають дозвіл на надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності банків та включені до відповідного розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

На рис. 1 наведено основні критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської компанії для перевірки фінансової звітності.

Рис. 1 Критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської компанії для перевірки фінансової звітності

Джерело: сформовано на основі [8]

Коли аудиторська фірма відповідає зазначеним вище критеріям, то банку необхідно надати інформую до НБУ про обрану аудиторську фірму для

проведення аудиту фінансової звітності, в порядку визначеному законодавством та нормативно-правовими актами НБУ. Якщо протягом двадцяти календарних днів з дня відправлення банком документів та інформації до НБУ, не отримано повідомлення про відхилення обраної банком аудиторської фірми, банк може укласти з даною фірмою договір на отримання аудиторських послуг відповідно до завдання [7].

НБУ має право вимагати від банківської установи розширення завдань аудиторської перевірки або повторного аудиту фінансової звітності в разі виявлення певних порушень та заміни аудитора в разі недотримання ним вимог законодавства та міжнародних стандартів аудиту, а також встановлювати додаткові вимоги до аудиторського звіту, який подається банком до НБУ.

При проведенні перевірки фінансової звітності аудитор несе відповідальність за:

- виявлення та оцінка ризику суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки, розробка та впровадження аудиторських процедур у відповідь на виявлені ризики;
- отримання аудиторських доказів, які є достатніми та прийнятними для використання, як основи для висновку;
- ролі внутрішнього аудиту, пов'язаний з аудитом фінансової звітності;
- оцінку прийнятності застосованих принципів бухгалтерського обліку, обґрунтованості облікових оцінок і розкриття інформації, наданої управлінським персоналом банку;
- формування висновку щодо прийнятності застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, визначення на основі отриманих аудиторських доказів існування сумнівів щодо здатності суб'єкта господарювання продовжувати діяльність;
- оцінку загального представлення, структури та змісту фінансової звітності, включаючи розкриття інформації;
- інформацію про запланований обсяг і терміни перевірки, суттєві результати перевірки, виявлені під час перевірки, у тому числі недоліки заходів внутрішнього контролю, передати особам з найвищими повноваженнями.

Попри те, що аудитор відповідає за якість перевірки фінансової звітності та висловлює свою думку про неї, не звільняє і керівництво банку від відповідальності за недостовірне відображення даних у ній.

Відповідальність управлінського персоналу банку охоплює: розробку, впровадження та використання внутрішнього контролю за підготовкою та достовірним представленням фінансової звітності, яка не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства чи помилки; вибір і застосування належної облікової політики, а також облікових оцінок відповідно до обставин.

Досить часто трапляються такі типові спотворення поданої звітності для перевірки:

- недостовірні свідчення інвентаризації; аудит фінансової звітності складено з математичними неточностями (неправильне округлення, перенесення чи підсумовування даних);

- аналіз та аудит фінансової звітності показав протиріччя у пов'язаних бухгалтерських показниках;

- неповнота заповненої інформації (порушення встановленої форми звітності);

- аудит фінансової звітності підготовлений над повному обсязі;

- зміни облікової політики банку відбулися без внесення коригувань до бухгалтерської документації;

- інші порушення, на фіксацію яких спрямовано аудит фінансових звітів [8].

НБУ оновив Положення про порядок подання банком аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності [9]. Змінами передбачено:

- укладання банком договору з аудиторською фірмою, яка внесена до Реєстру аудиторів, дотримання аудиторською фірмою вимог законодавства щодо незалежності;

- право банку укласти договори аудиту річної консолідованої фінансової звітності з однією аудиторською фірмою не більше ніж сім років поспіль;

- установлення для банку терміну подання до НБУ аудиторського звіту;

- обов'язок банку та аудитора щодо надання НБУ на його вимогу письмових пояснень і робочих документів [8].

Під час перевірки всі дії незалежного аудитора спрямовані на основну мету перевірки – формування об'єктивної думки про достовірність фінансової звітності клієнта. Результати аудиту оформляються у вигляді аудиторського висновку, який повинен містити чітке уявлення аудитора про перевірену банківську звітність.

Аудиторський звіт передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності нормативно – правовим вимогам.

Банки зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність і річну консолідовану фінансову звітність, перевірені аудиторською фірмою, разом з аудиторським звітом.

Наприклад, у кінці квітня 2023 року АТ «Таскомбанк» завершив аудит фінансової звітності, який проводила компанія «Великої четвірки» КРМГ. У звіті відмічено що фінансова звітність банку відображає достовірно, у всіх суттєвих аспектах фінансовий стан та його фінансовий результат за 2022 рік. За підсумками роботи у 2022 році банківська установа, попри виклики війни, продемонструвала здатність залишатися прибутковим та має достатній запас міцності. Попри воєнний стан та активні бойові дії з боку держави агресора, чистий прибуток АТ «Таскомбанк» за 2022 рік склав 31 млн грн., водночас банку вдалося збільшити операційний прибуток у 2,6 рази, а саме на 1 321 млн грн порівняно із 2021 роком [10].

Також, у квітні поточного року «РВС банк» завершив аудит фінансової звітності, який проводила аудиторська компанія АС «Crowe Ukraine». На думку

аудиторів, фінансова звітність банку відображає достовірно, у всіх суттєвих аспектах фінансовий стан, його фінансові результати та грошові потоки за 2022 рік. За підсумками роботи у 2022 році «RwS bank», попри воєнний стан та активні бойові дії з боку держави агресора залишився прибутковим та має достатній запас ліквідності для виконання своїх зобов'язань. Чистий прибуток банку за 2022 рік склав 29,6 млн грн, що майже вдвічі більше ніж у 2021 році (15,4 млн грн). Стан ліквідності банку на достатньому рівні. Показник покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами (LCRbb) – 252,2477%, при встановленому нормативі НБУ – не менше 100%. Виконання нормативу LCR свідчить, що банк забезпечений ліквідністю в обсязі, достатньому для повного виконання ним зобов'язань, навіть в кризових умовах. Протягом 2022 року «РВС банк» повністю погасив кредитні зобов'язання перед НБУ. Залишок балансової вартості ОВДП на 01.01.2023 року становить 822 млн грн. З початку військової агресії проти України банк погасив кредити рефінансування перед НБУ на суму 1,6 млрд грн. Торговий дохід на кінець минулого року становив 19 млн грн. Основна частина доходу пов'язана з торгівлею банківських металів (80%) та валютообмінних операцій (20%).

На початку поточного року «РВС банк» підтвердив довгостроковий кредитний рейтинг за національною рейтинговою шкалою на рівні uaAAA. З початком війни, банк продовжив працювати узгодивши стратегію подальших спільних дій із кожним діючим клієнтом, надаючи їм необхідну фінансову підтримку. Банк продовжив видачу банківських гарантій та кредитування, а також створював нові продукти, щоб підтримувати як український бізнес, так і клієнтів - фізичних осіб. На поточний рік «РВС банк» затвердив бізнес-план та захистив перед НБУ Стратегію Банку на 2023-2025 роки, яку і буде дотримуватися з метою підтримання високих фінансових результатів [11].

ТзОВ «РСМ Україна» у квітні 2023 року провела аудит фінансової звітності Акціонерного товариства «Дойче Банк ДБУ». На думку аудиторів, фінансова звітність, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан банку станом на 31 грудня 2022 року, його фінансові результати та грошові потоки за рік, що закінчився на зазначену дату, відповідно до МСА операції та події, що покладені в основу її складання.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Вплив повномасштабної війни, що триває в Україні, та те, що подальша політична нестабільність та потенційні макроекономічні шоки можуть спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан банку, характер та наслідки яких можна визначити при незалежному аудиті фінансової звітності банку, а також надасть ряд переваг:

- дозволить читачам фінансової звітності отримати реальну та достовірну інформацію про фінансове становище та результати діяльності банку, що допоможе їм прийняти обґрунтовані рішення щодо взаємодії з нею;
- дає гарантію того, що фінансова звітність банку є достовірною та відповідає вимогам чинного законодавства, що допоможе підняти репутацію банку та збільшити довіру населення;

- дозволить виявити неточності та недоліки у фінансовій звітності, що допоможе усунути їх та запобігти майбутнім проблемам.

Отже, розглянувши основні переваги незалежного аудиту фінансової звітності банку, потрібно визначити деякі шляхи їх подолання.

1. При проведенні аудиту фінансової звітності банку, незалежні аудиторі повинні дотримуватися всіх застосовних вимог МСА, навіть в умовах невизначеності та складних термінів надання послуг.

2. Аудиторам слід обмірковувати перегляд власної оцінки ризиків суттєвого викривлення фінансової звітності банківської установи, спричинених війною.

3. Згідно з МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення» аудиторам необхідно чітко обґрунтовувати свою думку (в тому числі і основу модифікації думки) щодо фінансової звітності банку на отриманих аудиторських доказах.

4. Аудиторі повинні переконатися в тому, що управлінський персонал банку належним чином розкриває перспективи установи, та як це може вплинути на користувачів фінансової звітності, враховуючи поточний високий ступінь невизначеності.

5. Аудиторам також необхідно розглянути свою відповідальність щодо іншої інформації, наданої управлінським персоналом банку у фінансовій звітності.

Для подальшого дослідження цієї проблеми необхідно систематично і послідовно вдосконалювати аудит якості фінансової звітності направлений на уникнення інформаційної асиметрії на ринку та усунення конфлікту між учасниками соціально-економічних відносин, що є користувачами як фінансової звітності так власне і результатами аудиту.

Список використаних джерел

1. Про порядок складання та подання банками фінансової звітності в умовах воєнного стану: Постанова Правління НБУ від 07.03.2022 №41. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-poryadok-skladannya-ta-podannya-bankami-finansovoyi-zvitnosti-v-umovah-voyennogo-stanu> (дата звернення 17.11.2023)
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_audit_finansovoyi_zvitnosti_ta_auditors_ku_diyal_nist.htm#google_vignette (дата звернення 16.11.2023)
3. Міжнародні стандарти аудиту. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu> (дата звернення 20.11.2023)
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні: Закон України від 20.09.2022 № 2597-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-20#Text> (дата звернення 16.11.2023)
5. Оновлено порядок подання банками аудиторського звіту. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-poryadok-podannya-bankami-auditorskogo-zvitu> (дата звернення 23.11.2023)
6. Перелік суб'єктів аудиторської діяльності, які пройшли контроль якості 2023 рік. URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=247 (дата звернення 20.11.2023)
7. Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг: Правління Національного

- банку України Постанова від 24 грудня 2021 року № 153. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/24122021_153.pdf?v=4 (дата звернення 20.11.2023)
8. Аудит фінансової звітності - ключові етапи аудиту. URL: <https://device-group.com.ua/info/43-audit-finansovoi-zvitnosti-kliuchovi-etapy-audytu> (дата звернення 18.11.2023)
9. Положення про порядок подання до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності банку, банківської групи та про проведення аудиторської перевірки фінансової звітності учасника банківської групи : Постанова від 02.08.2018 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-18#Text> (дата звернення 20.11.2023)
10. ТАСКОМБАНК відзвітував щодо результатів роботи у 2022 році та отримав підтвердження фінансової звітності аудитором. URL: <https://tascombank.ua/news/645131c759a70200125ff9dd> (дата звернення 21.11.2023)
11. «РВС банк» відзвітував щодо результатів роботи у 2022 та отримав підтвердження фінансової звітності аудитором. URL: <https://rwsbank.com.ua/o-banke/press-sluzhba/rws-bank-predostavil-otcet-po-rezultatam-raboty-v-2022-i-polucil-podtverzdenie-finansovoi-otcetnosti-auditorom-Y6lrJq> (дата звернення 21.11.2023)
12. Акціонерне товариство «Дойче Банк ДБУ». Річна фінансова звітність згідно з МСФЗ За рік, що закінчився 31 грудня 2022., та звіт незалежного аудитора. URL: https://country.db.com/ukraine/documents/Finance_pdf (дата звернення 21.11.2023)

References

1. Pro poriadok skladannia ta podannia bankamy finansovoi zvitnosti v umovakh voiennoho stanu. [On the procedure for drawing up and submitting financial statements by banks under martial law]. Postanova Pravlinnya NBU vid 07.03.2022 №41. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-poryadok-skladannya-ta-podannya-bankami-finansovoyi-zvitnosti-v-umovah-voyennogo-stanu> (accessed: 17.11.2023) [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist vid 21.12.2017 № 2258-VIII. [Law of Ukraine On the Audit of Financial Statements and Auditing Activities of 12.21.2017 No. 2258-VIII]. Zakon Ukrainy vid 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_audit_finansovoyi_zvitnosti_ta_audytorsku_diialnist.htm#google_vignette (accessed: 16.11.2023) [in Ukrainian]
3. Mizhnarodni standarty audytu. [International auditing standards]. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audytu> (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]
4. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia pravovykh zasad provadzhennia audytorskoї diialnosti v Ukraini. [Law of Ukraine On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Improving the Legal Basis of Conducting Audit Activities in Ukraine]. Zakon Ukrainy vid 20.09.2022 № 2597-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-20#Text> (accessed: 16.11.2023) [in Ukrainian]
5. Onovleno poriadok podannia bankamy audytorskoho zvitnu. [The procedure for submitting an audit report by banks has been updated]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-poryadok-podannya-bankami-audytorskogo-zvitnu> (accessed: 23.11.2023) [in Ukrainian]
6. Perelik subiektiv audytorskoї diialnosti, yaki proishly kontrol yakosti 2023 rik. [The list of subjects of audit activity that passed quality control in 2023]. URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=247 (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]
7. Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy Postanova vid 24 hrudnia 2021 roku № 153 Pro zatverdzhennia Polozhennia pro litsenzuvannia ta reiestratsiiu nadavachiv finansovykh posluh ta umovy provadzhennia nymy diialnosti z nadannia finansovykh posluh. [The Board of the National Bank of Ukraine Resolution of December 24, 2021 No. 153 On Approval of the Regulation on Licensing and Registration of Financial Service Providers and the Conditions for Their Conduct of Financial Services]. Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy Postanova vid 24 hrudnia 2021 roku № 153. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/24122021_153.pdf?v=4 (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]

8. Audyт finansovoi zvitnosti - kliuchovi etapy audytu. [Audit of financial statements - key stages of the audit]. URL: <https://device-group.com.ua/info/43-audyт-finansovoi-zvitnosti-kliuchovi-etapy-audyтu> (accessed: 18.11.2023) [in Ukrainian]
9. Polozhennia pro poriadok podannia do Natsionalnoho banku Ukrainy audytorskoho zvitnu za rezultatamy shchorichnoi perevirky finansovoi zvitnosti banku, bankivskoi hrupy ta pro provedennia audytorskoї perevirky finansovoi zvitnosti uchasnyka bankivskoi hrupy [Regulations on the procedure for submitting to the National Bank of Ukraine the audit report based on the results of the annual audit of the financial statements of the bank, the banking group and on the audit of the financial statements of the member of the banking group. As amended in accordance with the Resolutions of the National Bank]. Postanova vid 02.08.2018 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-18#Text> (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]
10. TASKOMBANK vidzvituvav shchodo rezultativ roboty u 2022 rotsi ta otry mav pidtverdzhennia finansovoi zvitnosti audytorom. [TASKOMBANK reported on the results of work in 2022 and received confirmation of the financial statements by the auditor]. URL: <https://tascombank.ua/news/645131c759a70200125ff9dd> (accessed: 21.11.2023) [in Ukrainian]
11. «RVS bank» vidzvituvav shchodo rezultativ roboty u 2022 ta otry mav pidtverdzhennia finansovoi zvitnosti audytorom. ["RVS Bank" reported on the results of work in 2022 and received confirmation of the financial statements by the auditor]. URL: <https://rwsbank.com.ua/o-banke/press-sluzhba/rws-bank-predostavil-otcet-po-rezultatam-raboty-v-2022-i-polucil-podtverzdenie-finansovoi-otcetni-auditorom-Y6lrJq> (accessed: 21.11.2023) [in Ukrainian]
12. Aktsionerne tovarystvo «Doiche Bank DBU». Richna finansova zvitnist zghidno MSFZ Za rik, shcho zakinchyvsia 31 hrudnia 2022., ta zvit nezalezhnogo audytora. [Deutsche Bank DBU Joint Stock Company. Annual financial statements in accordance with IFRS For the year ended December 31, 2022, and the independent auditor's report]. URL: https://country.db.com/ukraine/documents/Finance_pdf (accessed: 21.11.2023) [in Ukrainian]

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.